

26. 3. 2012

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zákaz kouření na pracovišti

Zákoník práce ukládá (v ust. § 106 odst. 4 písm. e) zaměstnancům povinnost nekouřit na pracovištích a v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci. Zaměstnavatel je pak (podle ust. § 103 odst. 1 písm. l) zákoníku práce) povinen zajistit dodržování zákazu kouření [1] na pracovištích stanoveného zvláštními právními předpisy. [2] Na některých pracovištích je tedy zaměstnavatel povinen zajistit dodržování zákazu kouření bez ohledu na to, zda jsou (anebo nejsou) účinkům kouření vystaveni také nekuřáci. Na takovýchto pracovištích je tedy zakázáno kouření, i kdyby tam pracovali samí kuřáci.

Nekuřáci mají přednost

Ze zákonné povinnosti zaměstnanců nekouřit na pracovištích (a v jiných prostorách, jimiž jsou kupř. šatny, umývárny atp.), kde pracují též nekuřáci (resp. kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci), nejsou stanoveny žádné výjimky. Pracuje-li tedy na pracovišti (v kanceláři, v dílně) kupř. několik nekuřáků a jeden kuřák či naopak několik kuřáků a jeden nekuřák, nelze řešit situaci např. dohodou, že kouření bude tolerováno. Zaměstnavatel musí zabezpečit, aby na příslušném pracovišti pracovali jen kuřáci, a pokud tak nemůže učinit, platí na tomto pracovišti automatický zákaz kouření, aniž by jej zaměstnavatel musel zvlášť stanovovat.

Zaměstnavatel je oprávněn vyhlásit zákaz kouření ve všech prostorách (resp. objektech, areálech) zaměstnavatele. Není přitom povinen zřizovat kuřárny nebo kuřácké koutky (je to jen vstřícná možnost ke kuřákům). Zaměstnavatel nemusí zřizovat kuřárny, a to ani v těch případech, kdy zákaz kouření vyplývá z důvodů bezpečnosti ochrany zdraví na pracovišti nebo z důvodů hygienických.

Kuřárny jsou možností nikoliv povinností

Povinnost zřizovat kuřárny byla sice stanovena v § 50 směrnice ministerstva zdravotnictví č. 46/1978; ta však byla s účinností od 28. 2. 2001 zrušena vyhláškou č. [89/2001](#) Sb. V aktuální právní úpravě tato povinnost není obsažena - v ust. § 15 odst. 3 vyhlášky č. [327/1992](#) Sb. je sice uvedeno, že kouření je povoleno jen v místnostech nebo místech k tomu určených, zřetelně označených a vyhrazených organizací, z tohoto ustanovení však v žádném případě neplyne povinnost zřizovat kuřárny, a to ani pro organizace - zaměstnavatele, na něž tento právní předpis dopadá, natož aby takovou povinnost bylo možno dovozovat pro všechny zaměstnavatele všeobecně! [3]

Vyhlášení případného všeobecného zákazu kouření zaměstnavatelem ve všech prostorách, objektech nebo areálech zaměstnavatele nelze považovat za diskriminaci kuřáků. Pokud se naopak zaměstnavatel rozhodne kouření v určitých prostorách umožnit (povolit), je vhodné ve vnitřním předpisu přesně definovat, ve kterých prostorách (místech) je kouření povolené a kde je zakázané. Nikdy však nelze povolit kouření na pracovištích, kde pracují také nekuřáci, a jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci.

Pracovně-právní sankce

Porušením zákazu kouření se zaměstnanec dopouští porušení svých pracovních povinností (porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci); za určitých okolností, zejména v případě recidivy, ohrožování bezpečnosti práce apod., s přihlédnutím k dalším okolnostem a souvislostem, by s ním z tohoto důvodu mohl zaměstnavatel i rozvázat pracovní poměr. Zaměstnavatel však nesmí zaměstnanci (ve smyslu ust. § 13 odst. 2 písm. f) zákoníku práce) za porušení povinnosti vyplývající mu z pracovněprávního vztahu ukládat peněžní postihy, ani je od něho požadovat, tedy ani mu nesmí ukládat pokuty za porušování zákazu kouření.

Teorie a praxe

Kuřáci (minorita) nesmějí nekuřáky (majoritu) obtěžovat kouřením. Často dochází ke konfliktům, když kuřáci nedodržují příslušná omezení předepsaná právními předpisy. Je však nutno – při řešení konfliktů mimo rámec právního řádu, k čemuž se praxe povýtce ve prospěch kuřáků často uchyluje – vycházet z toho, že normální je nekouřit, nebýt závislý na droze a ze základního principu svobodné a demokratické společnosti, že svoboda jednoho – pokud se kuřáci iracionálně domáhají své svobody kouřit a být závislý – končí tam, kde začíná svoboda druhého, tedy svoboda nekuřáka neohrožovat (resp. nedovolit ohrožovat) své zdraví a pracovat v příznivém pracovním prostředí a nebýt obtěžován zápachem. [4]

I když zaměstnavatel výslovně nezakáže kouřit na pracovištích a v jiných prostorách, kde pracují resp. kde jsou vystaveni účinkům kouření také nekuřáci, zaměstnanec zde kouřit nesmí - jinak porušuje pracovněprávní povinnosti.

Richard W. Fetter

[1] Zákazem kouření rozumějme zákaz kouření tabákových výrobků ve smyslu ust. § 2 písm. u) zákona č. [110/1997](#) Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, potažmo ve smyslu ust. § 2 písm. h) zákona č. [379/2005](#) Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Oněmi zvláštními právními předpisy stanovícími zákaz kouření na pracovištích jsou předpisy na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které stanoví zákazy kouření a omezující podmínky s ohledem na povahu práce nebo pracoviště (např. při používání výbušnin, při hornické činnosti, při opravách vozidel apod.). Takovým zvláštním předpisem je proto kupř. vyhláška č. [327/1992](#) Sb., kterou se stanoví požadavky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu při výrobě a zpracování výbušnin a o odborné způsobilosti pracovníků pro tuto činnost, ve znění pozdějších předpisů. A v neposlední řadě je to také základní a (přece jen obecnější) předpis týkající se této problematiky – t.j. zákon č. [379/2005](#) Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákaz kouření upravuje a místa, kde je zakázáno kouřit, specifikuje jeho ust. § 8.

[3] Srovnej Zrutzký, J.: Zákaz alkoholu a kouření, Právní rádce č. 10/2008, Economia a.s.

[4] Ti, kteří propadli rozebíranému zdraví škodlivému zlovyku a stali se současně nedůtklivými, poukáže-li se kriticky na něj, nechť laskavě autorovi jeho příkré a odsuzující názory, a z nich vyplývající formulace, prominou.

Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)